Štev. 1. V Ljubljani, 10. januarja 1912. Leto XIII.

NARODNI GOSPODAR

GLASILO ZADRUŽNE ZVEZE V LJUBLJANI.

Člani „Zadružne zveze“ dobivajo list brezplačno. — Cena listu za nečlane po **štiri krone** na leto, za pol leta **dve kroni**, za četrt leta **eno krono**; za člane zveznih zadrug po **tri krone na leto.** — Posamezne številke **20 vin.**

:: Telefon štev. 216. ::

C. kr. poštne hran. št. 64 846
Kr. ogrsko „ „ „ 15.649

Izhaja 10. in 25. vsakega meseca. — Sklep urejevanja 5. in 20. vsakega meseca. — Rokopisi se ne vračajo. — Cena inseratom po 30 vinarjev od enostopne petit-vrste, za večkratno inseracijo po dogovoru.

Vsebina: Kako se skliče in vrši občni zbor. Vloge zadrug po občnem zboru. Pristojbine in davki. Kedaj so posestniki opravičeni, da koljejo svojo živino. Vestnik Zadružne zveze. Zadružni pregled. Gospodarske drobtine. Razglasi občnih zborov.

Kako se skliče in vrši občni zbor?

Ko je računski zaključek za preteklo upravno leto narejen in ga je odobrilo tudi nadzorstvo, treba je misliti na občni zbor. Ker marsikateri zadrugi ni popolnoma znano, kaj je treba ob priliki občnega zbora vse storiti, podajamo v naslednjem kratko navodilo, kako naj se občni zbor skliče, kako naj se vrši in kaj je treba storiti po občnem zboru.

Skliče se občni zbor tako, kakor zahtevajo pravila. Pri raznih zadrugah obsegajo pravila o tej stvari zelo nejednake določbe, tako na primer, da se razglasi občni zbor po določenih časnikih, z oklicem pred cerkvijo ali da se občni zbor razglasi z razpisom, ki se nabije v poslovnem prostoru zadruge itd. Naj bo način razglasitve ta ali oni, vedno se je treba strogo držati določb, ki so navedene v pravilih, kako naj se skliče občni zbor. V nasprotnem slučaju bi bil občni zbor neveljaven in bi ga bilo treba še enkrat sklicati.

V dotičnem razglasu naj se navede dan, katerega se ima občni zbor vršiti, dalje kraj, kjer se bo vršil in čas, ob katerem se bo pričel. Poleg tega je treba navesti vse predmete, o katerih se bo sklepalo, ali — kakor pravimo — treba je občnemu zboru določiti dnevni red, spored.

Opozoriti nam je tukaj na § 30 zadružnega zakona, ki se glasi: „Občni zbor se ima sklicati na način, kakor je to določeno v pravilih. Namen občnega zbora se mora ob sklicanju vselej naznaniti. O predmetih, katerih razpravljanje ni bilo na ta način naznanjeno, se ne more sklepati; od tega je izvzet le sklep, glede na občnem zboru stavljenega predloga, da naj se skliče izreden občni zbor. Za stavljenje predlogov in za razpravljanje brez sklepanja ni treba oznanila“.

Običajne točke dnevnega reda so naslednje: 1.) Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2.) Poročilo načelstva. 3.) Poročilo nadzorstva. 4.) Potrjenje računskega zaključka za preteklo poslovno leto. 5.) Razdelitev čistega dobička (kjer je to dopustno po pravilih). 6.) Volitev načelstva. 7.) Volitev nadzorstva. 8.) Prememba pravil. 9.) Poročilo o izvršeni reviziji. 10.) Slučajnosti.

Predno se začne razpravljati o posameznih točkah, naj predsednik konstatira, da je bil občni

zbor pravilno sklican in da je sklepčen. Nato naj imenuje zapisnikarja in morebitne overovatelje, če je v pravilih predpisano, da se morajo imenovati overovatelji.

Kedaj je občni zbor pravilno sklican, o tem smo ravnokar govorili. Sklepčen je pa tedaj, če je navzočih toliko članov, kolikor je določeno v pravilih. Če bi ne bilo v pravilih glede sklepčnosti ničesar ugotovljenega, je občni zbor sklepčen, ako je navzoč najmanj deseti del članov (§ 31. zadr. zak.). Le tedaj, kadar se vsled nesklepčnosti prvega občnega zbora vrši drug občni zbor, se more veljavno sklepati ob vsakem številu pričujočih zadružnikov (§ 32. zadr. zak.).

V zapisniku, ki se vodi o občnem zboru, naj se vselej ta izjava predsednikova izrečno omeni. Če je bil občni zbor razglašen v kakem časniku, naj se navede številka in ime dotičnega lista in datum izdanja. Glede sklepčnosti pa naj se zabeleži, koliko ima zadruga članov in koliko je od teh navzočih. To je potrebno zaradi tega, ker se mora prepis zapisnika poslati raznim oblastem, ki morejo le na podlagi zapisnika presoditi, če so bili sklepi veljavni ali ne.

Ko se je to konstatiralo, se preide v podrobno razpravo o posameznih točkah dnevnega reda.

V imenu načelstva naj poroča predsednik ali kak drug odbornik o delovanju zadruge v pretekli poslovni dobi. Omeni naj se, če je zadruga napredovala ali nazadovala in če ni bilo uspeha, kakšni so bili vzroki, ki so ovirali zadružno delovanje. Opozori naj zadružnike na dolžnosti, ki jih imajo do zadruge, naj bodo zvesti, zanesljivi in vestni člani itd.

Nadzorstvo naj poroča, kako je poslovalo in pregledovalo delovanje načelstva, koliko je imelo sej, ter naj končno stavi predloge glede absolutorija načelstvu, glede odobritve računskega zaključka in glede morebitne razdelitve dobička pri tistih zadrugah, pri katerih se sme čisti dobiček po pravilih deliti.

Računski zaključek, ki obsega same suhoparne številke, naj se članom nekoliko natančneje obrazloži. Zlasti važnejšim postavkam naj se doda nekaj pojasnil, da dobe zadružniki več vpogleda v gospodarstvo zadruge.

Pri volitvi načelstva in nadzorstva naj se zopet natanko upoštevajo določbe pravil. Če je kak odbornik med letom izstopil iz načelstva in je po sklepu skupne seje načelstva in nadzorstva mu bil izbran naslednik, opravlja ta svoje posle samo do prihodnjega občnega zbora in je tedaj potrebna dopolnilna volitev za mesto prvega (izstopivšega) odbornika.

Vsi oni odborniki, ki so odstopili, naj se v zapisniku navedejo imenoma in ravno tako je imenoma navesti tiste, ki so bili sedaj izvoljeni v načelstvo. Navede naj se tudi njih stan in bivališče. Ako se volitev ni izvršila soglasno, je tudi povedati, s kolikimi glasovi so bili posamezni odborniki izvoljeni.

Kdaj se sme voliti z vzklikom, o tem imajo navadno pravila natančnejšo določbo. Ako bi pa v pravilih take določbe ne bilo, je volitev z vzklikom dopustna le, če nihče ne ugovarja.

Za izpremembo pravil zadostuje v nekaterih slučajih navadna večina navzočih članov, v katerih se zahteva posebna večina oddanih glasov, zlasti za razdružitev zadruge. Tudi te določbe pravil je treba vedno upoštevati. Izpremembo pravil je treba v zapisniku dobesedno zabeležiti, pri čemer naj se navedejo posamezni paragrafi pravil, ki so se izpremenili, oziroma odstavki teh paragrafov in natančno besedilo, kako se bo dotično mesto v pravilih odslej glasilo. Zna se pa zgoditi, da bi registracijska sodnija kasneje take premembe ne hotela vpisati v zadružni register, češ da je v nasprotju z zadružnim zakonom. Zato priporočamo zadrugam, da naj nameravane izpremembe poprej naznanijo svoji zvezi

in jo vprašajo za svet, če bi bila taka in taka izpremememba dopustna in umestna.

Revizijsko poročilo naj nobena zadruga ne pozabi djati na dnevni red, če je bila v dotični poslovni dobi izvršena revizija in je zadruga revizijske spise že prejela. Drugače utegne sodnija načelstvu naložiti občutne globe. Revizijsko poročilo se mora na občnem zboru v celoti prebrati.

Slučajnosti, raznoterosti, nasveti, prost razgovor ali kakor se že imenuje ta točka, ki se navadno dene na zadnje mesto vsporeda, je določena samo za morebitne razprave. Marsikje mislijo, da se more pri tej točki sklepati o vsem, kar ni bilo že v ostalem dnevnem redu obseženo. Pa ni res! Kako smo videli iz § 30. zadr. zak., mora biti vsak predmet, o katerem naj se pri občnem zboru sklepa, v dnevnem redu jasno in točno naveden. Pač pa je dopustno, da se pri tej točki samo razpravlja o stvareh, ki že prej niso prišle v razgovor.

Občni zbor vodi navadno načelnik ali njegov namestnik oziroma tista oseba, ki je v to določena po pravilih. Če bi ne bilo v pravilih nobene določbe v tem oziru, smejo zadružniki iz svoje srede izbrati predsednika občnemu zboru.

O občnem zboru je voditi poseben zapisnik (§ 34. zadr. zak.), v katerega je treba vpisati vse sklepe občnega zbora. Zapisnik je v zmislu zakona na pol javna knjiga, ker imajo vsi zadružniki in upravne oblasti pravico, da smejo vanj vpogledati. Zapisnik naj se ne vodi preobširno, vendar pa tudi ne prekratko. Poda naj v glavnih potezah zadostno sliko o vsem, kar se je godilo pri občnem zboru. Zapisnik je treba podpisati tako, kakor določajo pravila; navadno ga podpišeta predsednik in zapisnikar, oziroma če je bil imenovan kak overovatelj, tudi le-ta.

Vzorec za zapisnik je dobiti pri Zadružni zvezi.

Zapisnik je treba voditi zelo natančno. Kakor smo že omenili, je treba zapisnik v prepisu poslati raznim oblastem, ki na podlagi istega presojajo, ali so bili sklepi občnega zbora pravilni ali ne. Ako ni zapisnik sestavljen pravilno, se vloga vrne zadrugi in tako nastanejo nepotrebne sitnosti in stroški, včasih je treba celo sklicati drug občni zbor. Zato zadrugam nujno priporočamo, naj se ob spisovanju zapisnika ravnajo po vzorcu, ki ga je izdala Zadružna zveza.

V naslednjem priobčujemo kratek vzorec, kako je treba voditi zapisnik o občnem zboru.

Zapisnik

o rednem občnem zboru Kmečke hranilnice in posojilnice v Zagorici, registrovane zadruge z neomejeno zavezo, ki se je vršil dne 10. marca 1912.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobrenje računskega zaključka za leto 1911.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Prememba pravil.
7. Poročilo o izvršeni reviziji.
8. Slučajnosti.

Predseduje načelnik Josip Mrak, ki otvori ob pol štirih popoldne občni zbor ter konstatira sklepčnost, ker ima zadruga 136 članov in je od teh 47 navzočih. Nadalje konstatira, da se je ta občni zbor pravilno sklical in sicer v listu „Narodni Gospodar“, št. 3, z dne 25. februaja 1912 (ali: z razpisom na uradni deski v poslovnem prostoru, ali: z oklicem pred župno cerkvijo v . . . . . , ali: s pismenimi vabili, ki so se doposlala vsem članom, kakor pač določajo pravila).

Zapisnikarjem imenuje predsednik občnega zbora člana Franceta Mlakar.

Nato se preide k pojedinim točkam dnevnega reda.

Ad 1.

Zapisnik o zadnjem občnem zboru se prečita in soglasno odobri.

Ad 2.

V imenu načelstva poroča načelnik sledeče: Zadruga je v minulem letu znatno napredovala vkljub raznim oviram. Število članov se je zvišalo od 123 na 136, denarni promet se je precej pomnožil, stanje hranilnih vlog je nekoliko narastlo, toda ne tako kakor v prejšnih dobah, ker so vlagatelji vsled nepovoljne letine dvignili precej svojih prihrankov. Prošnje za posojila so prihajale v večjem številu nego v prejšnih letih; večini prošnjikov je načelstvo dovolilo posojila, vendar pa je bilo treba nekatere zavrniti deloma, ker bi posojila ne bila povsem varna, deloma ker je bila zadruga že močno izrabila svoje naložbe. Načelstvo je imelo 24 sej, v katerih so se reševale tekoče zadeve.

V imenu nadzorstva poroča njega predsednik Anton Škulj, da je nadzorstvo v 4 sejah obravnavalo poslovanje načelstva, med letom sta pa večkrat nenadoma dva zastopnika nadzorstva pregledala knjige in blagajno in vse našla v popolnem redu. Nadzorstvo se je prepričalo, da je načelstvo vestno izpolnjevalo svoje dolžnosti in zato predlaga, da se mu podeli absolutorij. Ta predlog se soglasno sprejme.

Ad 3.

Tajnik prečita računski zaključek za leto 1911 in pojasni podrobno posamezne postavke. Predsednik nadzorstva poroča, da je nadzorstvo pregledalo računski zaključek in našlo, da se popolnoma strinja s knjigami, nakar se računski zaključek soglasno odobri.

Ad 4.

V smislu pravil izstopita iz načelstva Janez Hočevar, posestnik v Zagorici in Janez Novak, posestnik v Srednji vasi, oziroma vsled preselitve g. Valentin Oblak, učitelj v Prigorici, in se izvolijo v načelstvo z 39 izmed vseh t. j. 41 oddanih glasov prejšnja odbornika Janez Hočevar, posestnik v Zagorici in Janez Novak, posestnik v Srednji vasi, na novo pa Lovro Pintar, posestnik in trgovec v Zagorici. Imenovani izvolitev sprejmo.

Ad 5.

Iz nadzorstva izstopijo Franc Koren ni Ignacij Kalan, ki se zopet izvolita. Imenovana izvolitev sprejmeta.

Ad 6.

Sklene se soglasno prememba pravil in sicer v §§ 2 in 28.

Dosedanjemu besedilu § 2. se ima dodati še naslednja točka: „e) oskrbuje svojim članom kmetijske potrebščine, kakor umetna gnojila, umetna krmila, stroje itd“.

V § 28, prvega odstavka prvi stavek se ima glasiti: „Redni občni zbor se sklicuje enkrat v letu in sicer najkasneje do konca meseca aprila“.

Ad 7.

Prečita se dobesedno zapisnik o reviziji, ki jo je izvršil revizor Zadružne zveze v Ljubljani, g. N. N., v času od . . . do . . . . . in pa od Zadružne zveze v Ljubljani doposlana rešitev revizijskega poročila.

Ad 8.

Pri slučajnostih izraža član I. I. željo, da bi posojilnica napravila uradne dneve tudi ob onih dneh, ko se na njenem sedežu vrše semnji. Načelnik izjavi, da se bo ta nasvet upošteval.

Ker se nihče več ne oglasi k besedi, zaključi predsednik občni zbor.

V Zagorici, dne 10. marca 1912.

Fr. Mlakar,	Iv. Hubad	Josip Mrak,
zapisnikar		načelnik

Opomba: Kadar se po tem izvirniku napravi prepis, morata istinost prepisa z lastnoročnimi podpisi potrditi dva člana načelstva. V tem slučaju se konec prepisa glasi takole:

V Zagorici, dne 10. marca 1912.

Fr. Mlakar, l. r.,	Iv. Hubad, l. r.	Jos. Mrak, l. r.,
zapisnikar		načelnik

Z ozirom na ministrsko odredbo z dne 23. maja 1895, drž. zak. št. 74, potrjujeva, da da se ta prepis dobesedno strinja z izvirnikom.

Janez Hočevar,	Odtisek	Jos. Mrak,
odbornik	štampilje	načelnik

Pripomniti imamo tudi, da je prav umestno in priporočljivo, če se z občnim zborom združi

poljubno predavanje o kakem primernem predmetu.

Omeniti nam je še nepravilnost, ki se je vgnezdila pri mnogih zadrugah namreč to, da se občni zbor ne vrši v tistem času kakor to zahtevajo pravila oziroma zakon. V § 22. zadr. zak. je izrečno predpisano, da mora načelstvo vsake zadruge tekom prvih šestih mesecev vsakega poslovnega leta oznaniti računski zaključek preteklega poslovnega leta z bilanco vred. Računski zaključek pa je samo takrat veljaven, če ga je odobril občni zbor. Pri onih zadrugah, ki sklepajo svoje upravno dobo z dnem 31. decembra, se mora torej občni zbor vršiti najkasneje do konca meseca junija vsakega leta. Če je pa v pravilih določena krajša doba, držati se je tega roka.

Vloge zadrug po občnem zboru.

Po občnem zboru morajo zadruge napraviti različne vloge in jih predložiti pristojnim oblastim. Te vloge so:

I. Vloga na okrajno glavarstvo

(kot politično oblast),

s katero se tekom 8 dnij po izvršenem občnem zboru predložita dva izvoda računskega zaključka, ki je bil odobren na zadnjem občnem zboru, in pa celoten prepis zapisnika o občnem zboru. Tiskovino je dobiti pri Zadružni zvezi. Vloga je prosta kolka in ravnotako priloženi prepis zapisnika o občnem zboru (§ 7 zak. z dne 21. maja 1873, drž. zak. št. 87.) To vlogo je treba napraviti vsled določbe § 35 zadružnega zakona. Prepis zapisnika o občnem zboru morata na koncu overoviti dva člana načelstva, t. j. potrditi s svojim podpisom, da se prepis strinja z izvirnikom.

Za slučaj, da so se na občnem zboru izpremenila pravila v kaki točki, se mora izpremememba naznaniti okrajnemu glavarstvu — v kar služi ista tiskovina — ter se mora to zgoditi najdalje v 8 dneh po vpisu premembe v zadružni register. Tudi ta vloga je prosta kolka. Obe vlogi se pa lahko tudi združiti v eno„ tako da je manj pisarij.

II. Vloga na okrajno glavarstvo

(kot davčno oblast),

ki se poda zaradi odmeritve pridobninskega davka.

Z ozirom na pridobnino delimo zadruge v tri vrste, namreč: a) v zadruge, ki so pridobnine popolnoma proste; b) v zadruge, ki so pridobnine pogojno proste; c) v zadruge, ki nimajo glede pridobnine nobenih ugodnostij.

a) Pridobninskega davka so popolnoma oproščene rajfajznovke (§ 84, e) zak. z dne 25. oktobra 1896, drž. zak. št. 220). Oproščene so dalje popolnoma pridobnine „zadruge in družbe kmetovalcev za skupno nabavo semen, gnojil, plemenske živine, strojev in orodja in drugih kmetijskih proizvajalnih potrebščin, če se čisti dobiček ne razdeljuje“, dalje take zadruge (t. j. zadruge in združbe kmetovalcev) za skupno predelovanje in vnovčenje samopridobljenih kmetijskih pridelkov, toda z istimi omejitvami, katerim je podvrženo oproščenje posameznega kmetovalca od splošne pridobnine (§ 84, f, istega zakona.) Prim. „Narodni Gospodar“ str. 121 iz l. 1909. Semkaj spadajo zlasti mlekarske, vinarske, strojne, živinorejske zadruge, če imajo v svojih pravilih določbo, da se sprejemajo za člane samo kmetovalci, druge osebe pa le izjemoma v toliko, kolikor je to potrebno za boljše vodstvo zadružnega poslovanja.

Vsled tega smo te vrste zadrugam že večkrat priporočali, da naj v tem smislu prenarede svoja pravila. Za natančna pojasnila je Zveza vedno na razpolago.

b) Pogojno oproščene pridobninskega davka so zadruge, ustanovljene in registrovane v zmislu zakona z dne 9. aprila 1873, drž. zak. št. 70, in sicer:

Produktivne zadruge, četudi svoje izdelke nečlanom prodajajo (vendar pa morajo

člani sami izvrševati dotična dela, oziroma morajo člani sami dajati glavne snovi za predelovanje); dalje posojilnice (ki niso rajfajznovke) in kreditna društva, konsumna društva, sirovinska društva, četudi blago od nečlanov kupujejo, skladiščne in prodajalne zadruge, čeprav prodajajo izdelke svojih članov tudi nečlanom, stavbinska društva, stanovanjske zadruge itd.

Vse te tukaj navedene zadruge pa morajo temeljiti na načelu samopomoči in morajo omejevati svoje poslovanje po pravilih in dejanski na svoje lastne člane, kateri zahtevi pa je zadoščeno, če n. pr. posojilnice (ki niso rajfajznovke) le svojim članom posojila dajejo, kosumna društva le svojim članom prodajajo itd.

Te zadruge so pridobnine popolnoma proste pod pogojem, da čisti dobiček, izračunan po določilih pridobninskega zakona, ne presega zneska 600 kron. Če je čisti dobiček višji nego 600 kron, obdavčijo se od prvih 2000 kron le tri desetine, od nadaljne vsote pa pet desetin. Ako tako dobljeni znesek ne presega vsote 1200 K, se odmeri kot pridobninski davek 8 ½%, če je višji nego 1200 K, pa 10%.

c) Neoproščene so pridobninskega davka zadruge, ki so bile navedene pod b), t. j. ako svojega delovanja ne omejujejo na člane n. pr. če konsumno društvo prodaja tudi nečlanom, če posojilnica (ki ni rajfajznovka) tudi nečlanom daje posojila, i. t. d.

Zadruge, ki so navedene pod b) in c), morajo vsako leto v 14 dneh po odobrenju računskega zaključka, najkasneje pa v prvih 6 mesecih po preteku poslovnega leta vložiti pri pristojni davčni oblasti (c. kr. okr. glavarstvo) napoved za pridobnino. Ako se napoved ne predloži pravočasno, sme davčna oblast naložiti kazen zaradi nereda.

Zadrugam, ki so pridobnine popolnoma proste (tiste, ki smo jih navedli pod točko a), ni treba predlagati napovedi za pridobnino. — Dostikrat pa se zgodi, da davčne oblasti tudi od takih zadrug zahtevajo napoved o pridobnini. Zadruga naj v takem slučaju dopošlje davčni oblasti le en izvod svojih pravil in naj opozori na odredbo finančnega ministrstva z dne 23. maja 1898, št. 25.421; če bi pa davčna oblast ne mogla, oziroma ne hotela na podlagi pravil spoznati davčne prostosti, potem je treba vložiti popolno napoved.

Tiskovino za napoved je dobiti pri davčnih uradih. Izpolni se pa kot kaže sledeča tabela na prihodnji strani.

V razpredelku „oznamenilo podjedbe“ je označiti na kratko, s katerimi posli se zadruga bavi n. pr. konsumno društvo, mlekarska zadruga i. t. d. Takoj spodaj naj se navede, če omejuje svoje poslovanje le na lastne člane ali ne, n. pr. prodaja samo svojim članom, kupuje mleko tudi od nečlanov i. t. d.

V nadaljnem oddelku se navede: računski zaključek za l . . ., izvleček iz zapisnika o občnem zboru z dne . . . . . .

V rubriki „dohodki“ se zabeleži končna vsota dobička iz računa o zgubi in dobičku, v rubriki „stroški“ se navede vsota zgube iz računa o zgubi in dobičku, toda se mora poprej od te svote odšteti postavka „čisti dobiček“, ki se navede potem v tretji rubriki. Če je račun zgube in dobička pokazal zgubo, potem se seveda tretja rubrika pusti prazna in se navede vsota zgube v četrti rubriki.

Pripomniti imamo, da so predpisi o pridobninskem davku zelo zamotani. Marsikatera zadruga ne bo vedela, ko bo prejela pridobninski plačilni nalog, ali se ji je davek pravilno predpisal ali ne. V vseh takih dvomljivih slučajih naj se zadruga obrne do Zveze za pojasnilo in naj obenem dopošlje dotični plačilni nalog. Ako se bo videlo, da pridobninski davek ni pravilno odmerjen, bo Zveza sama napravila zadrugi priziv. Pri Zvezi se je napravila cela vrsta takih pritožb, ki so bile večinoma ugodno rešene in je bila tako mnoga zadruga s pomočjo Zveze obvarovana občutne škode.

Formular E. 2.

Dežela: *Kranjska.* Davčnouradni okraj: *Vel. Lašče.*

Politični okraj: *Kočevje.* Občina: *Videm.*

Napoved za pridobnino

podjeteb, zavezanih javnemu dajanju računov.

Kmetijsko društvo v Dobrepoljah, r. z. z n. z. (oznamenilo firme)

Videm pri Dobrepoljah (sedež in adresa podjetbe)

za davčno leto *1912.*

Podpisano predstojništvo izpoveduje po najboljši vednosti in vesti, da so povedbe, dane zastran odmere pridobnine za tu spodaj oznamenjene podjetbe, resnične in popolne.

Podpis:

N. N. *(Štampilja.)* *J. J.*

načelnik. *odbornik.*

Št.	Oznamenilo podjetbe	Navedba priloženega računskega poročila ali drugih prilog	Dohodki		Stroški		Čisti donos		Izguba	
			K	h	K	h	K	h	K	h
	Kmetijsko društvo - zadruga prodaja samo svojim članom	*Računski zaključek za leto 1911 in zapisnik o občnem zboru 15. marca 1912*	*7454*	*30*	*5260*	*80*	*2193*	*50*	—	—

III. Vloga na trgovsko sodnijo

za vpis novih in izbris starih odbornikov in za vpis izpremembe pravil.

Tiskovino je dobiti pri Zvezi. Prošnja se kolkuje s kolkom za 2 kroni, ako se naznani kaka izpremememba v pravilih ali v sestavi načelstva; ako pa se ni nič izpremenilo ne v enem ne v drugem oziru, se kolkuje vloga samo s kolkom za 1 krono; v tem zadnjem slučaju se pa lahko tudi vsaka vloga opusti in še le, ko sodnija pošlje zadrugi vprašalno polo o morebitnih izpremembah v načelssvu ali pri pravilih, se odgovori, da se ni nič izpremenilo in je potem dotični odgovor zadruge prost kolka.

Novi odborniki morajo na tej vlogi dati svoj podpis pri sodniji ali pri notarju legalizovati. Vsled nepoznanja dotičnih predpisov zahteva tu in tam legalizujoči uradnik za legalizacijo previsoke kolke. Opozarjamo tukaj vse zadruge še enkrat, da se podpis več odbornikov smatra kot kolektiven podpis, za katerega znaša poverilna pristojbina le 2 kroni (ukaz finan. ministrstva z dne 18. novembra 1900, št. 55.100). Sicer je mogoče za preveč plačane kolke ob priliki legalizacije zahtevati povračilo, toda so s tem združene marsikatere sitnosti, tako da ponavadi vsaka zadruga dotično škodo raje potrpi. Zato pa naj se raje pravočasno varuje!

Kot prilogo je tej prošnji pridejati prepis zapisnika o občnem zboru ter ga opremiti s kolkom za 30 vinarjev. Prepis zapisnika se lahko priloži samo v izvlečku o tistih točkah, ki se nanašajo na izvolitev novih odbornikov in izpremembo pravil. V prošnji za vpis premembe pravil je navesti samo, kateri paragrafi pravil so se izpremenili, do-

čim mora iz zapisnika o občnem zboru, oziroma iz prepisa biti natančno razvidno besedilo, kako naj se izpremenjene, oziroma na novo privzete določbe pravil odslej glase.

Kakor povsod pri prepisih morata tudi tukaj na koncu dva odbornika potrditi z lastnoročnimi podpisi, da se prepis strinja z izvirnikom. Poleg teh podpisov se pritisne zadrugina štampilja.

IV. Vloga na finančno deželno ravnateljstvo, s katero se naznani izpremememba pravil. To vlogo morajo napraviti samo hranilnice in posojilnice rajfajznovega ustroja, katerim so bile priznane pristojbinske ugodnosti. Vloga je prosta kolka in se predloži potom c. kr. pristojbinskega urada, oziroma potom c. kr. okrajnega finančnega ravnateljstva, kjer le ta obstoje n. pr. na Štajerskem.

V. Zadružni zvezi v Ljubljani kot revizijski oblasti je treba doposlati dobeseden prepis zapisnika o občnem zboru in računski zaključek v dveh izvodih.

Pristojbine in davki.

Izmed davkov pridejo pri zadrugah v poštev: neposredne pristojbine, pristojbinski namestek, rentni davek in pridobnina.

I. Neposredne pristojbine.

Neposredne pristojbine morajo plačati vse zadruge brez razlike. Storiti bi to morale dvakrat na leto in sicer v prvih 14 dnevih meseca januarja in julija. Tistim zadrugam, ki so včlanjene pri Zadružni zvezi v Ljubljani, pa je c. kr. finančno ministrstvo z odlokom z dne 11. julija 1905, št. 8420, dovolilo, da jih smejo plačevati celoletno in sicer najdalje do konca meseca julija vsakega leta.

Neposredne pristojbine se plačajo:

1.) Od vplačanih deležev, 2.) od vplačanih pristopnin, 3.) od izplačanih deležev, 4.) od izplačanih obresti deležev, 5.) od kakega članom izplačanega dobička (zlasti dividend), 6.) od obresti tekočega računa.

Pristojbina se odmeri po lestvici I.; pristojbina od „obresti tekočih računov“ se pa izmeri z 2%. Pristojbino od „obresti tekočih računov“ morajo plačati samo tiste zadruge, ki imajo s svojimi člani vpeljan tekoči račun in sicer od vsote obrestij, katere so dotičnim članom od njihovih vlog v tekočem računu vpisale v dobro ali jim jih izplačale.

Neposredne pristojbine se plačajo pri pristojnem davčnem uradu na podlagi izkaza, ki ga napravi zadruga sama. Tiskovine za te izkaze je dobiti pri „Zadružni zvezi“. Izkaz se mora napraviti v 2 izvodih, ki se morata oba predložiti davčnemu uradu, kjer se en izvod obdrži, drugi pa vrne zadrugi s potrdilom o vplačilu neposrednih pristojbin. Ta drugi, vrnjeni izkaz naj zadruga shrani med svojimi uradnimi spisi.

Izkaz se izpolni kakor kaže tabela na sledeči strani.

II. Pristojbinski namestek.

Pristojbinski namestek je tista procentualna davščina, ki jo morajo pravne osebe plačevati od svoje nad 10 let trajajoče premoženjske posesti za vsako dobo 10 let.

Zadruge, ki so ustanovljene na podlagi zakona z dne 9. aprila 1873, drž. zak. št. 70 (zadružni zakon) in ki po svojih pravilih omejujejo poslovanje na lastne člane, plačujejo pristojbinski namestek samo od svojega nepremičnega premoženja in sicer 1½ odstotka od vrednosti premoženja z 25% pribitka (§ 2 zakona z dne 27. decembra 1880, drž. zak. št. 1 iz l. 1881).

Pristojbinski namestek morajo plačevati torej brez razlike vse zadruge. Toda one zadruge, ki poslujejo tudi z nečlani, morajo plačevati pristojbinski namestek od premičnega in nepremičnega premoženja (1½ odstotka od vrednosti premičnega premoženja z 25% pribitkom, oziroma 3% od vrednosti nepremičnega premoženja z 25 % pribitkom). Tiste zadruge pa, ki omejujejo svoje delovanje

Izkaz

neposrednih pristojbin za l. *1911.*

(Ime zadruge) *Hranilnica in posojilnica v Podgori, registrovana zadruga z neomejeno zavezo.*

Tek. št.	Sklicevaje se na	Predmet	Pristojbini podvrženi znesek K	h	Lestvica	Pristojbina K	h
1	letni račun	Vplačani deleži	*60*	—	I.	*0*	*10*
2		Vplačane pristopnine	*5*	—	I.	*0*	*10*
3		Izplačani deleži	*15*	—	I.	*0*	*10*
4		Izplačane obresti deležev	—	—	I.	—	—
5		Drug članom izplačan dobiček	—	—	I.	—	—
6		Obresti tekočih računov	*680*	*40*	2%	*13*	*60*
		Skupaj . . .	. . .	. .	. . .	*13*	*90*

V Podgori, dne 17. maja 1912.

N. N. (Štampilja.) *J. J.*

predsednik. *odbornik.*

na lastne člane, uživajo ugodnosti, ki smo jih navedli v prejšnjem odstavku, da se jim namreč obdavči samo nepremično premoženje in sicer z nižjimi odstotki.

Dolžnost, plačevati pristojbinski namestek, nastopi po preteku 10 let, odkar ima pravna oseba dotično premoženje v posesti. Vzemimo, da je neka mlekarska zadruga kupila neko zemljišče 15. maja l. 1902. Za dobo 10 let od tega časa je prosta pristojbinskega namestka. Plačevati ga bo morala še le pričenši s 15. majem 1912. Tisti čas, v katerem nastopi dolžnost do plačevanja pristojbinskega namestka (torej v našem slučaju 15. maja 1912), je tudi merodajen za presojo vrednosti tej davščini podvrženega predmeta.

Da more davčna oblast odmeriti višino pristojbinskega namestka, mora zakoniti zastopnik pravne osebe vložiti napoved o njenem premoženju. Napoved se napravi ločeno za zemljišča, stavbe in premično premoženje. V ta namen je treba dobiti pri davčnem uradu posebne, za to napoved določene vzorce. Vsak predmet, ki tvori sam zase posebno celoto, je navesti ločeno. Obenem je treba navesti natančno vrednost dotičnega predmeta. Od vrednosti premičnega premoženja se odtegnejo dolgovi, ki jih ima pravna oseba na dotični premičnini ob času, ko je za njo nastala dolžnost plačevati pristojbinski namestek. Napoved je vložiti pri pristojnem davčnem uradu, ki jo predloži uradu za odmero pristojbin (finančnemu okrajnemu ravnateljstvu).

Glede roka, v katerem je treba predložiti napoved o premoženju, ki je bilo ob začetku desetletja podvrženo pristojbinskemu namestku, se izdado odredbenim potom primerne določbe za vsako obdavčljivo dobo. Za sedanje desetletje 1910 do 1920 je bil rok za vlaganje napovedi vsled naredbe finanč.

ministra z dne 10. oktobra 1910, drž. zak. št. 186, določen do konca meseca aprila 1911, kakor tudi so bile v tej naredbi navedene natančnejše določbe o obliki in vsebini napovedij.

Ne glede na to pa je treba napoved predložiti 30 dnij potem, ko je dotični predmet postal podvržen pristojbinskemu namestku. V poprej navedenem primeru je mlekarska zadruga kupila zemljišče dne 15. maja 1902, dolžnost plačevati pristojbinski namestek se prične s 15. majem 1912, a napoved je predložiti vsaj do 15. junija 1912. Na prošnjo stranke se pa lahko dovoli, da se v teku 30 dnij po preteku tistega leta, v katerem se je začela davčna dolžnost, predloži skupna napoved o vseh predmetih, ki so v tem letu postali podvrženi pristojbinskemu namestku.

Pristojbinski namestek se odmeri za dobo 10 let in sicer vedno za vsako kalendarično desetletje. Ako je torej kako premoženje tekom dotičnega desetletja postalo podvrženo temu davku, odmeri se pristojbinski namestek samo za dobo do konca desetletja. N. pr. neko premoženje, ki je vredno 10.000 K, bo postalo obdavčljivo dne 31. marca 1919; ker poneha sedanje desetletje z dnem 31. decembra 1920, se bo pristojbinski namestek odmeril samo za 1 leto in 9 mesecev. V tem slučaju bi znašal pristojbinski namestek, ako se vplačuje $1^1/_2$ odstotka od vrednosti, za celo desetletje 1911 do 1920 K 150, in ker se odmeri samo za ono dobo, ki traja do konca desetletja, se odmeri v tem slučaju za čas enega leta in 9 mesecev z K 26·25.

Plačati pa odmerjenega pristojbinskega namestka ni treba naenkrat. Na vsako posamezno leto odpadajoči znesek se lahko plača v štirih enakih obrokih in sicer dne 1. januvarja, 1. aprila, 1. julija in 1. oktobra vsakega leta, toda vedno za naprej.

Pripomniti je še, da kaka morebitna izpremememba, ki se je zgodila tekom desetletja pri premoženju, ne upliva nič na že odmerjeni pristojbinski namestek. Le tedaj, če se kako nepremično premoženje proda, je izjemoma dovoljeno, prositi za odpis pristojbinskega namestka od tistega časa naprej, ko se je izvršila prodaja. Tozadevni prošnji je priložiti potrebne izkaze, nakar se pristojbinski namestek za ostalo dobo odpiše, oziroma povrne tista vsota, ki je bila iz tega naslova preveč plačana.

III. Rentni davek.

Rentnina je oni davek, ki ga plačujejo hranilnice in posojilnice od izplačanih in kapitalizovanih obresti hranilnih vlog in znaša $1^1/_2\%$ od te svote. Kreditne zadruge bi morale ta davek plačevati v prvih 14 dnevih po preteku vsakega četrtletja, torej štirikrat na leto. Onim rajfajzenskim posojilnicam, ki so včlanjene pri Zadružni zvezi v Ljubljani, je c. kr. finančno ministrstvo z odlokom z dne 6. aprila 1906, št. 6039, dovolilo, da smejo plačevati rentni davek v celoletnih obrokih, in sicer vsako leto najpozneje do konca meseca julija za preteklo upravno leto.

Rentni davek se plača pri pristojnem davčnem uradu na podlagi posebnega izkaza. Tiskovino za izkaz (obrazec C/III.) je dobiti pri vsaki davkariji.

Izkaz je napraviti v 2 izvodih, ki naj se sledeče izpolnita: Zgoraj naj se označi tvrdka zadruge na vrsticah, ki sta v ta namen določeni. Potem se spodaj izpolnijo posamezne rubrike. V prvo rubriko se zapiše: obresti hranilnih vlog a) izplačane, b) kapitalizovane. V drugi rubriki se navede obrestna mera za hranilne vloge, n. pr. $4^1/_2\%$. V tretjem razpredelku se zabeleži vsota a) izplačanih, b) kapitalizovanih obrestij hranilnih vlog. V četrti rubriki se navede odstotek prihodnine, t. j. $1^1/_2\%$. V peti rubriki se s številkami zabeleži skupni znesek rentnine. V naslednjem razpredelku se znesek rentnine zapiše z besedami, dalje se navede datum vplačila in se označi pristojni davčni urad. Potem se pritisne štampilja in se podpiše načelstvo, kakor to določajo pravila, navadno načelnik in en odbornik.

Obrazec C/III.

Izkaz

o prihodnini, oddani po § 133.

Oznamenilo odbijanju zavezanega dolžnika *Hranilnica in posojilnica v Podgori, r. z. z n. z.*

Oznamenilo izplačujoče blagajnice *dtto.*

Oznamenilo časa, za katerega se oddaja prihodnina (§ 134.): *za l. 1911.*

Kupon (odrezek), katerega odloči stranka, ko ga je potrdil urad.

1	2	3	4	5		6		
Vrsta izplačanih, oziroma v prid zapisanih prihodnini zavezanih prejemkov	Odstotni postavek obrestovanja	Višina izplačanih, oziroma v prid zapisanih prihodnini zavezanih prejemkov v rubriki 1 oznamenjene vrste	Uporabljeni odstotni stavek prihodnine	Pripadajoči davčni znesek		Potemtakem se je oddal		
				K	h	znesek za	dne	komu
Obresti hranilnil vlog:								
a) izplačane .	*4 1/2 %*	*K 840·15*	*1 1/2 %*	*78*	*50*	*sedemdeset osem kron 50 h*	*18. junija 1912*	*c. kr. davčnemu uradu v Vel. Laščah*
b) kapitalizovane		*„ 4392·73*						
		K 5232·88						

Podpis stranke, oziroma izplačnjoče blagajnice:

N. N. predsednik. *(Štampilja.)* *J. J.* odbornik.

(To izpolni državna blagajnica [davčni urad]).

Zgornji znesek ..... K ..... h, t. j. ..... K ..... h,

je bil pri tukajšnjem uradu dne ..... zaračunjen pod $\frac{\text{dnevn. čl.}}{\text{davčnega vpisnika št.}}$ v prejem.

Podpisa obeh višjih uradnikov ali njunih namestnikov.

Uradno potrdilo

o znesku ..... K ..... h,

t. j. ..... K

..... h, kateri je bil po

.....

.....

kot prihodnina, pobrana po odbitku v zmislu § 133. zakona z dne 25. oktobra 1896. l. (drž. zak. št. 220) za čas od .....

do ..... položen danes pri tukajšnjem uradu in v prejem zaračunjen pod $\frac{\text{dnevn. čl.}}{\text{davčnega vpisnika št.}}$ .....

....., dne .....

Podpisa obeh višjih uradnikov ali njunih namestnikov.

Oba izkaza se nato z zneskom rentnega davka vred predložita davčnemu uradu. En izkaz ostane na davkariji. Na drugem izkazu potrdi davkarija prejem rentnine in sicer dvakrat, na izkazu in na kuponu. Ta drugi izkaz se vrne posojilnici, ki kupon odreže in ga shrani med svojimi akti, ostali večji del (izkaz) pa pošlje okrajnemu glavarstvu kot davčni oblasti.

Izkaz se izpolni kakor kaže tabela na predstoječi strani.

IV. Pridobninski davek.

Katere zadruge morajo plačevati pridobninski davek in katere so ga popolnoma ali pogojno oproščene, dalje kako se napravi napoved in v katerem roku se mora napoved predložiti, o tem glej članek „Vloge zadrug po občnem zboru“ v današnji številki. Tudi smo ondi na kratko omenili, kako se ta davek izračuna. Tu pripomnimo le, da morebitni prizivi zoper izmero pridobnine nimajo odložilne moči. Davek se mora tako plačati kakor je predpisan; če se vloženemu prizivu pozneje ugodi, potem se preveč vplačana vsota povrne, oziroma se všteje pri naslednjih obrokih. Pridobnina se plačuje v štirih enakih obrokih vsakega leta, ki zapadejo dne 1. januarja, 1. aprila, 1. julija in 1. oktobra v plačilo.

Kedaj so posestniki opravičeni, da koljejo svojo živino?

Že celo vrsto let se opetovano razmotriva vprašanje, sme-li kmetovalec svojo živino klati, da bi vnovčil nje meso. O tej zadevi se je razpravljalo že v sejah raznih gospodarskih korporacij ter pisalo neredkokrat iz precej si nasprotujočih stališč po kmetijskih listih. Če se živina da gladko prodati, je to vprašanje za kmeta več ali manj brezpomembno, kajti če se zakolje, razkosa in proda kako govedo, ima ta okolnost za kmeta vedno težkoče in sitnobe, zlasti pa, kar ni nevažno, s prodajo za gotov denar, kajti ravno zategadelj rajši kmet zakolje živino doma, nego bi jo dal za vsako ceno prekupcu ali mesarju.

Stvar pa zadobi resnejšo obliko, če primanjkuje krme; tekom zadnjih 7 let smo imeli po celi srednji Evropi na žalost skoro 3 suha leta. V takih časih je pa od pravice prodajati meso zaklane živine odvisen celo obstanek kmetovalca; kajti če se čutijo kmetovalci prisiljene prodati takoj $^1/_3$ ali celo $^1/_2$ svoje živine, da morejo prezimiti ostalo, ima ta okoliščina to zlo posledico za seboj, da živini cena pade. Cena za meso pa ostane navadno trdna, kakor uče skušnje zadnjih let. Da se more držati visoka cena za meso, skušajo organizirani mesarji to doseči na ta način, da nalašč ne kupujejo živine, samo da bi kmetu mogli živino izsiliti za še nižjo ceno; zraven tega se še trosijo lažnjive vesti med svet, češ kmet je tisti, ki povzroča draginjo. Da prekupci za rabno živino niso boljši, ni treba omenjati še posebe.

Vsem našim gospodarjem je še živo v spominu leto 1908. Ponekod so skušali živino klati doma, prodajati meso in si na tak način pomagati s pičlo krmo čez zimo.

Sedaj pa je obrtna oblast posegla vmes (na čegavo prizadevanje, ni težko ugeniti), in je gospodarje, ki so si hoteli v stiski pomagati sami, kaznovala občutno radi prestopka obrtnih postav češ, niso opravičeni zaklati svoje živine, ter prodajati mesa.

Osrednji odbor c. kr. družbe štajerske se je radi tega čutil primoranega zoper tako početje zastaviti svoj vpliv v prid svojih članov in je tudi z uspehom posredoval pri c. kr. namestniji štajerski, sklicujoč se na cesarski patent z dne 20. decembra 1859; v členu V., lit. a tega patenta se namreč reče, da določila obrtnega reda ne veljajo niti za kmetijska niti gozdna pridelovanja niti pridelke iz njih pomožnih (postranskih) obratov.

Na to je izdalo trgovsko ministrstvo za celo Avstrijo veljaven odlok 21. decembra 1908, št. 5507, kjer se pravi med drugim:

„Če stranke v posameznih slučajih in v sili zakoljejo živino in potem prodajo njih meso

bodisi v celem ali posameznih kosih (na drobno), se to početje ne more smatrati kot nedovoljeno izvajanje (mesarske) obrti niti v tem slučaju, če store to one v svojem gospodarstvu živino redeče stranke, ki po svojem poklicu niso kmetovalci; o izvajanju obrti se že radi tega ne more govoriti, ker so ti slučaji, da se mora živina zaklati, le redki in ne redni in zato niti v smislu obrti, kakor bi se utegnilo misliti po členu IV. razglasnega patenta k obrtnemu redu.

Iz tega razloga se torej niti pri kmetijskem gospodarstvu ne more govoriti o nedovoljenem izvajanju mesarske obrti v smislu člena IV. razglasnega patenta k obrtnemu redu, če kmet v posameznih slučajih iz kateregakoli vzroka zakolje nekoliko komadov svoje živine in potem proda meso v posameznih koscih.

Če pa kmetovalci svoje živine ne koljejo samo v posameznih slučajih, ampak več ali manj redno ter prodajajo meso zaklane živine na drobno v ta namen, da pri tem pridejo na dohodke in dobiček, bo odgovarjal na vprašanje, da li je to nedovoljeno izvajanje mesarske obrti, člen V., lit. a, razglasnega patenta k obrtni postavi; v tem članku se pravi, da moč obrtnega reda ne velja za postransko obrt v kmetijskem obratu. Po tem takem se torej klanje živine in prodajanje njenega mesa tako dolgo ne more smatrati kot nedovoljena mesarska obrt, dokler to početje ostane v okvirju pomožne kmetijske obrti.

Predpogoj za presojo, ali gre res samo za pomožno obrt v okvirju kmetijskega obrata, je naznačen ravno v členu V., lit. a, razglasnega patenta k obrtnemu redu, kjer se pravi, da mora taka (postranska) obrt upotrebljati z večine samo lastne pridelke; torej le tista živina, ki se je skotila in zredila doma na kmetiji, ne pa kupila kje na sejmu ali kje drugje, se sme svobodno zaklati in nje meso razprodati tudi na drobno.

Sicer pa je smisel zakona zapopaden že v besedah samih: postranska obrt v kmetijskem obratu; živina se sme klati in njeno meso razprodajati samo v tistem obsegu, ki odgovarja velikosti posestva, da se ohrani značaj kmetijskega gospodarstva in da se mesarska obrt ne pojavi kot kaka samostojna panoga, ki bi bila neodvisna od drugih gospodarskih panog. Če bi n. pr. kmet potreboval denar za davek in imel v ta namen pripravljeno živinče za prodajo, mesar ali prekupec pa mu ponuja, dobro vedoč, da kmetu treba denarja, premalo, — kmet pa ve, da dobi, če se živinče zakolje in proda njega meso, še enkrat toliko (taki slučaji pri cenah za meso niso preredki!), v tem slučaju n. pr. je kmet popolnoma upravičen živinče zaklati in prodati njega meso tudi na drobno.

Klanje živine in prodaja njenega mesa na kmetih je torej kot postranska obrt v kmetijskem obratu le takrat izven obsega pravomoči obrtnega reda, če odgovarja število zaklanih živin velikosti gospodarstva in če kmet sam ali njegov delavec ali kaka druga pomožna moč njegovo živino zakolje in izvrši prodajo njenega mesa po enostavnem načinu, odgovarjajočemu dotičnemu kmetijsko-gospodarskemu obratu. Če se pa na kateri kmetiji kolje več živine, nego odgovarja (nego more prirasti na) dotičnem posestvu in sicer redno, pogostoma in ne s pomočjo navadnih kmetijskih, ampak nalašč zato najetih, v mesarski obrti izučenih delavskih moči in v prostorih, zato nalašč pripravljenih, takrat se ne more več govoriti o postranski (pomožni) obrti v kmetijskem obratu, kajti takrat ima način klanja že samostojno obliko.

V takem slučaju bi se seveda postopalo tudi nápram kmetu radi nedopustnega izvajanja mesarske obrti po kazenskih določbah obrtnega reda.

Iz navedenega je torej razvidno, da kmet v slučaju potrebe svojo živino lahko zakolje v ta namen, da proda nje meso. Da se torej meso zaklane živine brez zaprek lahko gladko proda, je treba gledati v prvi vrsti na določbe

navedenega ministrskega odloka, kakor tudi na to, da se obvesti merodajni živinski ogleda in plača užitninski davek.

„Gosp. Glasn.“

Vestnik Zadružne zveze.

Izvlečki tekočega računa so se članicam že začeli razpošiljati; v kratkem času ga bo prejela vsaka zadruga.

Opozarjamo nujno vse članice, da doposlani jim izvleček takoj natančno pregledajo in ga primerjajo z lastnimi knjigami.

Vsaka članica naj potem Zvezi potrdi pravilnost izvlečka, oziroma, če bi v njem našla kako napako, to takoj Zvezi naznani.

Vabila na občne zbore, ki se pošiljajo v objavo našemu uredništvu, so dostikrat prav pomanjkljiva, kar povzroča potem nepotrebno korespondenco in zavlačuje tudi pravočasni natisk lista. Marsikatera zadruga nam n. pr. piše: „Objavite za ta in ta dan naš občni zbor z navadnim vsporedom“. In zdaj naj ugibljemo: ob katerem času se bo pričel občni zbor, v katerem lokalu se bo vršil in slednjič, kaj se to pravi: „navadni vspored? Ali naj se n. pr. dene na dnevni red volitev načelstva, volitev nadzorstva, poročilo o izvršeni reviziji i. t. d.? Glede volitev načelstva in nadzorstva imajo posamezne zadruge prav različne določbe v svojih pravilih; pri nekaterih se voli načelstvo in nadzorstvo za eno leto, pri drugih pa tudi za daljšo dobo. Pravila so se v tem oziru lahko tudi izpremenila in ker nam mnogo zadrug dotičnih izpremememb ne naznani, se tudi ni mogoče vselej zanašati na tisti izvod pravil, ki jih hrani Zveza.

Posebno pa opozarjamo vse članice, da naj pri sestavljanju vsporeda pazijo na to, da denejo na dnevni red poročilo o izvršeni reviziji, če je revizija izvršila v dobi, za katero se ima poročati pri občnem zboru. Lansko leto se je zgodilo več slučajev, da je deželna kot trgovska sodnija v Ljubljani z znatnimi vsotami kaznovala vse odbornike tistih zadrug, ki niso privzele v vspored občnega zbora tudi poročila o reviziji, dasi je bila izvršena.

Opozoriti moramo tudi na sledečo okolnost. Po pravilih se navadno zahteva, da bodi občni zbor določen čas prej razglašen, predno se vrši. Za tiste zadruge, ki imajo po pravilih svoje občne zbore razglasiti v „Narodnem Gospodarju“, se izračuna čas, ki traja med razglasitvijo in vršitvijo občnega zbora, po datumu one številke, v kateri je vabilo objavljeno, torej ali 10. ali 25. vsakega meseca. Ta stvar je sama ob sebi umevna, ali vendar je dobiti obilo zadrug, ki tega prav nič ne upoštevajo.

Slednjič prosimo tudi vse zadruge, da nam pošiljajo vabila na občne zbore vsaj en teden prej, preden izide dotična številka, da ne nastanejo neljube zamude pri izdajanju lista.

Neposredne pristojbine za l. 1911 naj kranjske članice plačajo same, ker jih letos Zveza ne bo plačevala za nje.

Zadružni koledar za l. 1912 je bil doposlan vsem članicam. Ako ga katera zadruga ni prejela, naj piše ponj. Posojilnice opozarjamo na navodila, ki so koledarju pridana.

Vloge za registracijske sodnije. V okolišu c. kr. deželne kot trgovske sodnije v Ljubljani je opažati, da so vloge zadrug, ki se pošiljajo sodniji za izbris in vpis odbornikov ali premembe pravil, zelo pomanjkljivo sestavljene. Včasih niso pravilno kolkovane, včasih niso pravilno podpisane, največkrat pa je pomanjkliv zapisnik o občnem zboru. Taka nepopolna vloga se zadrugi vrne, vsled česar je treba napraviti novo, za kar je treba seveda drugih kolkov. — Da se zadrugam prihranijo nepotrebni stroški in delo, priporočamo, da se vsaka prijava za zadružni register pošlje v pregled Zvezi. Če bo vloga v redu, jo bo Zveza sama odposlala pristojni registracijski sodniji, če bo pomanjkljiva, se bo članici vrnila, da jo popravi.

Občevanje zadrug z Zadružno zvezo. Ob pričetku novega poslovnega leta se nam zdi umestno, da navedemo nekatere napake, ki se precej pogosto ponavljajo pri občevanje zadrug z Zadružno zvezo. Največ se nanašajo te nepravilnosti na sledeče stvari:

1. Dopisovanje. Zadružne zveze pisarna je razdeljena v več oddelkov, v katerih se samostojno rešujejo doposlani ji dopisi, tako: blagajna in denarna izravnava, tajništvo, knjigovodstvo, revizijski oddelek in odpravništvo. Pri marsikateri zadrugi spravijo vse v en dopis, kar imajo Zvezi sporočiti; potem gre pri Zvezi pismo iz oddelka v oddelek in da pri tem lahko nastane kaka pomota, je lahko umevno, kakor tudi da se rešitev dopisa zakasni. Zato prosimo, da naj zadruga v takih slučajih, ko ima Zvezi sporočiti več različnih stvarij, napravi za vsako stvar posebej dopis na posebni poli papirja. Tudi prosimo, nekoliko ozira jemati na obliko. Tuintam smo prejeli dopise kar na razglednicah ali na celi šestnajstinki pole! To vendar

ne gre. Uradne stvari naj se izvršujejo tako kakor gre uradnim stvarem, ne pa tako, da se že na prvi pogled dobi utis o nerednosti in zanikarnosti.

2. Denarne naročilnice naj bodo vedno v smislu pravil pravoveljavno podpisane. Poleg podpisov se mora nahajati odtisek zadružne štampilje. Na dopise, s katerimi se naroča denar, pa niso v tem smislu sestavljeni, se Zveza v nobenem slučaju ne more ozirati. Ravno tako se Zveza ne more ozirati na brzojavna denarna naročila, ker ni mogoča v takem slučaju potrebna kontrola, ali je naročilo res od zadruge ali ne. Omenjamo še, da na dopisu, s katerim se naroči denar, ne sme biti napisana kakšna opazka, ki bi se tikala kake nedenarne zadeve.

3. Potrdila o prejeti denarni pošiljatvi morajo biti napravljena vsako posebej, t. j. za vsak posamezen prejet znesek ločeno. Tudi tu ne sme biti na potrdilu nobene opazke kakšne drugačne vsebine.

4. Vsaka denarna pošiljatev Zvezi naj se takoj naznani.

5. Frankiranje pisem je večkrat nezadostno. Prosimo tudi tu nekoliko več reda.

Štajerski pododbor Zadružne zveze v Ljubljani priredi v času od 22. do 27. januarja t. l. zadružni tečaj v Mariboru.

Zadružni pregled.

Kmetijska vnovčevalnica za živino na Dunaju, ki jo je ustanovila Splošna zveza avstrijskih kmetijskih zadrug, napreduje zelo hitro. Vedno več živine se proda po njenem posredovanju. Samo dne 31. oktobra je prodala 5960 prašičev, gotovo lepo število za en dan! V mesecu maju je vnovčevalnica prodala: 294 glav goveje živine, 5845 prašičev in 11 telet v skupni vrednosti 734.205 K; v mesecu juniju: 314 glav goveje živine, 6874 prašičev in 32 telet, skupaj za 797.755 K; v mesecu juliju: 336 glav goveje živine, 11,326 prašičev in 2 teleta v skupni vrednosti 1,190.332 K; v avgustu: 271 goved, 10.474 prašičev in 1 tele skupaj za 1,108.707 kron; v mesecu septembru: 468 glav goveje živine, 11.776 prašičev in 8 telet za 1,289.286 K; v mesecu oktobru: 541 glav goveje živine, 21.384 prašičev in 70 ovac v skupni vrednosti 2,025.780 K. Najvišje številke je dosegla v semanjih dnevih 19. septembra (prodanih 4045 prašičev), 10. oktobra (4536 prašičev), 17. oktobra (prodanih 4298 prašičev) in 31. oktobra, ko je bilo prodanih celo 5960 prašičev. Blago je bilo večinoma iz Galicije in sicer največ od malih posestnikov. Da morejo gališke organizacije stalno in tako velike množine blaga spravljati na trg, je gotovo lep uspeh. Nasprotno so pa te številke tudi dokaz, da vnovčevalnica dobro posluje. Njen dosedanji razvoj in vedno večji poslovni obseg svedočita, kako koristna bi lahko postala taka organizacija zlasti za srednje in male kmetovalce.

Gospodarske drobtine.

Perutninarje prosim, da mi prej ko mogoče vrnejo vprašalne pole za perutninarsko razstavo. Oglasilo se jih je za razstavo že precej, pogrešam pa še marsikaterega znanega perutninarja. Nadučitelj Zupan, Dolsko p. Dolu.

Novi vodni zakon in kmetijstvo. Več štajerskih ribarskih korporacij in c. kr. avstrijska ribarska družba na Dunaju razpošilja okrožnico, v kateri naznanja, da je vlada pripravila načrt novega vodnega zakona, katerega bo v kratkem predložila državnemu zboru in deželnim zborom. Okrožnica se ostro obrača proti bistvu in cilju novega vodopravnega zakona, ki kakor noben drug ne posega v zasebno last. Sedanji vodni zakon je res zastarel in kmetijstvo, obrtnija in ribarstvo potrebuje modernega zakona, toda ne takega, ki se ozira samo na koristi industrije, kakor se je to zgodilo v pripravljenemu načrtu. Po novem zakonu bi se mogle zasebne vode in zasebna jezera označiti kot javna imovina, ako je s tem združena boljša gospodarska izraba vode; lastnik takih vodâ se lahko prisili, ako teh vodnih sil v določenem terminu sam ne prične uporabljati, da jih proti primerni odškodnini odstopi komu drugemu. Za uporabo vodâ, za dohod k vodnim napravam, za nabiralnike i. t. d. se morejo vpeljati zasilne služnosti na tujih zemljiščih. Celo hiše in dvorišča se morejo obremeniti s služnostmi, ako se nameravano podjetje proglasi kot „v javno korist“ napravljeno. Pojem „javna korist“ je pa zelo raztegljiv in se da tolmačiti kakor kdo hoče. Da se morejo zgraditi naprave za porabo vodnih sil, sme oblast celo razlastiti obstoječe pravice do porabe vode in one naprave, ki so s tem v zvezi (kakor n. pr. mline, žage). Te določbe novega zakona bi bile res trde, zlasti ker bi mnogi posestniki bili na milost in nemilost izročeni industriji, ki uporablja vodne sile. Gotovo je tudi, da bi vrednost takih zemljišč zelo padla in da bi trpel realni kredit takih posestnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Naklem,

registrovane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 28. januarja 1912 ob 4. uri popoldne v stari šoli.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1911.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadružnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Preski,

registrovane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 28. januarja 1912. ob 3. uri popoldne v Društvenem domu.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1911.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadružnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Strojne zadruge v Savljah,

registrovane zadruge z omejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 21. januarja 1912. ob 10. uri dopoldne v Društvenem domu na Ježici.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1911.
4. Volitev nadzorstva.
5. Prememba pravil.
6. Poročilo o reviziji.
7. Slučajnosti.

Vabilo na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice na Črnučah,

reg. zadr. z neom. zav.

ki se bo vršil dne 21. januarja 1912. ob 3. uri popoldne v stari šoli.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1911.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Poročilo o izvršeni reviziji.
7. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadružnikov.

Vabilo na redni občni zbor

Ljudske posojilnice v Logatcu,

registrovane zadruge z neomejeno zavezo

ki se vrši v nedeljo dne 28. januarja 1912. ob 3. uri pop. v župnišču v Gor. Logatcu.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Potrjenje letnega računa za leto 1911.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti in nasveti.

Načelstvo.

Vabilo na redni občni zbor

Kmečke hranilnice in posojilnice za občino Postojna,

reg. zadr. z neom. zavezo

ki se bo vršil v petek, dne 2. februarja 1912. ob pol 4. uri popoldne v uradnih prostorih.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Potrjenje računskega zaključka za leto 1911.
5. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi

Načelstvo.

Izdajatelj: Zadružna zveza v Ljubljani. — Odgovorni urednik: Anton Kralj, uradni tajnik „Zadružne zveze“. Tisek Zadružne tiskarne, reg. zad. z om. zav. v Ljubljani.